

gemeente
Wijk bij Duurstede

Duurzaam denken / doen

Beste lezers,

Voor u ligt de vierde editie van de krant Duurzaam Denken / Doen. Een dik exemplaar, want er gebeurt veel op het gebied van duurzaamheid. En dat is niet vreemd, want we staan aan het begin van een enorme opgave: een energieneutrale gemeente. We willen evenveel energie opwekken als dat we verbruiken. In deze krant leest u hoe we daar nu al hard mee bezig zijn. Van het verduurzamen van huizen tot het zelf opwekken van energie binnen de grenzen van de gemeente.

Na een lange periode van voorbereiden zijn we begonnen met de Gemeentelijke VerduurzamingsRegeling (GVR) in de wijk Noorderwaard-Noord. De eerste 17 woningen zijn verduurzaamd. Een bewoonster vertelt hoe haar huis energiezuiniger is gemaakt met hulp van deze regeling. Hopelijk kunnen straks ook inwoners in andere wijken met de GVR meedoen. Ook heeft het Rijk ons kort geleden bijna twee ton aan subsidie toegekend. Met de Regeling Reductie Energieverbruik Woningen (RREW) helpen we woningeigenaren en huurders bij het omlaag brengen van hun energierekening. Coördinator van het Energieloket, Claudia Klein, vertelt hoe ze samen met de energiecoaches in de startblokken staat om hiermee aan de slag te gaan.

Verder is EWEC gestart met de werving van investeerders voor Zonnepark Cothen. Zonder zonnenvelden kan de gemeente nooit op korte termijn energieneutraal worden. Daarom ben ik blij dat het eerste zonnepark in de gemeente nu echt gaat komen. Dankzij de EigenWijkse Energie Coöperatie kunnen inwoners meeprofiteren van de lokaal opgewekte groene stroom.

Met de Kromme Rijngemeenten zijn we op zoek gegaan naar plekken die mogelijk geschikt zijn voor zon en wind. We merken dat de meningen verdeeld zijn. In Wijk bij Duurstede zijn we hierover met de raad in gesprek. We hebben op dit moment vastgesteld beleid voor 60 hectare zonnenveld. En we blijven inzetten op zonnepanelen op daken. Bij het onderwerp windmolens lopen de emoties hoog op. Ze zijn onderwerp geworden van het maatschappelijk debat. Dat merken we ook bij de kleine windmolens op boerenerven. Stichting Behoud het Weteringgebied legt in deze krant uit waarom deze molens geen oplossing zijn. Boer Koen van Rijn vertelt waarom hij juist een kleine molen heeft aangevraagd voor zijn melkveebedrijf in Cothen.

Tot slot vindt u in deze krant een poster. Hang deze voor uw raam. Zo inspireert en helpt u mensen uit de buurt om ook aan de slag te gaan met verduurzaming!

Wilt u op een van de artikelen in deze krant reageren? Mail dan naar duurzaam@wijkbijduurstede.nl. Namens het college wens ik u veel leesplezier!

Hans Marchal

Wethouder duurzaamheid

College van burgemeester en wethouders

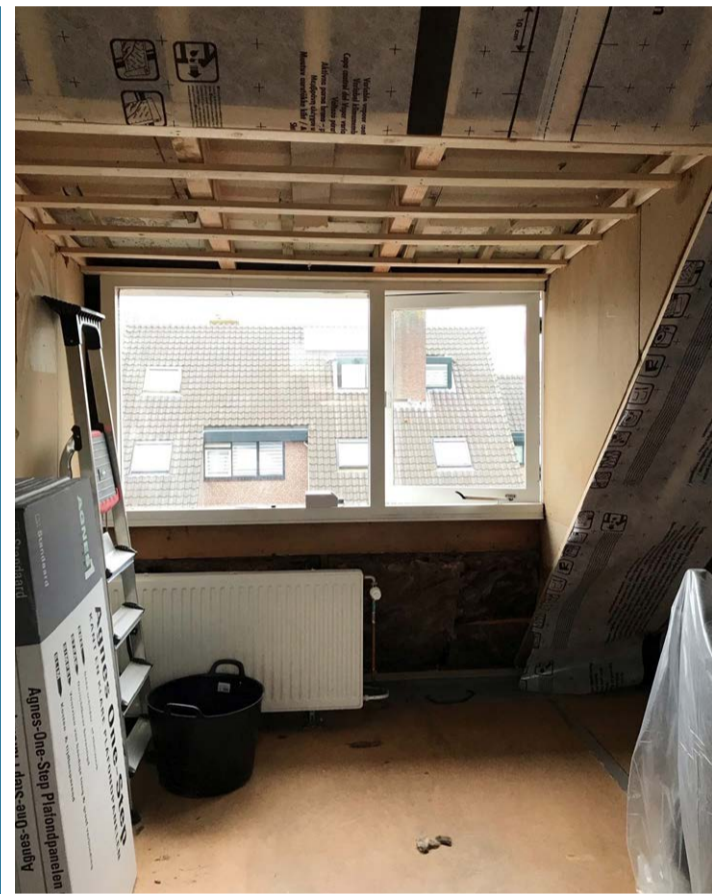
Een energiezuinig huis is voor iedereen toegankelijk

De eerste 17 woningen in de wijk Noorderwaard-Noord zijn de afgelopen maanden verduurzaamd met behulp van de Gemeentelijke VerduurzamingsRegeling (GVR). Mirjam Cosman is een van de eerste bewoners die gebruikmaakt van de GVR.

Nederland wil in 2050 alleen nog maar duurzame energie gebruiken. De gemeente Wijk bij gaat hiermee per wijk of buurt aan de slag. De overgang naar het duurzaam verwarmen van huizen en koken zonder aardgas is een enorme uitdaging. Iedereen krijgt ermee te maken. De gemeente vindt het belangrijk om bewoners ondersteuning te bieden bij deze overgang.

Gemeentelijke VerduurzamingsRegeling

In Noorderwaard-Noord zijn de eerste huizen met hulp van de GVR energiezuiniger gemaakt. Door isolerende maatregelen uit te voeren en door het plaatsen van zonnepanelen. Dankzij de GVR is het prettiger wonen en is de energierekening lager. De gemeente laat de werkzaamheden uitvoeren door De Woonpas. Bewoners betalen in ruil daarvoor maandelijks een baatbelasting. Zo hoeven bewoners niet in één keer een grote investering te doen.

Warm in de zomer, koud in de winter

Mirjam Cosman is een van de eerste 17 bewoners die haar huis heeft laten isoleren via de GVR. Sinds 2019 woont ze samen met haar tienerzoon in de Noorderwaard-Noord. Nadat ze de brochure over de GVR in de bus heeft ontvangen, neemt ze contact op met De Woonpas. Vervolgens werd een wooninspectie uitgevoerd en een berekening gemaakt van de mogelijke besparingen. Ze had verwacht dat vloerisolatie de grootste besparing zou opleveren. Uit de inspectie bleek juist dat veel warmte verloren ging via het dak. In de zomer werd het inderdaad snikheet op zolder en in de winter ijskoud.

De zolder op de schop

Het dak en de vliering zijn van binnenuit geïsoleerd. Mirjam is erg te spreken over het resultaat. "Naast dat het dak goed geïsoleerd is, is het ook helemaal netjes afgewerkt met witte panelen." Ze heeft weinig overlast ervaren, met twee dagen waren de werkzaamheden klaar. De besparing op haar energierekening betaalt ze als baatbelasting aan de gemeente. Ze heeft het moment meteen aangepakt om de zolder te verbouwen.

Klaar voor de toekomst

Vlak na de verhuizing schafte ze al zonnepanelen aan. Ze vindt het fijn dat het huis nu meer van deze tijd is. Door de verbouwing heeft ze nog niet goed de effecten van de dakisolatie kunnen ervaren. Maar met de warme zomers en koude winters in het vooruitzicht, gaat ze dat zeker ten positieve merken.

De GVR is beschikbaar voor woningeigenaren in de Noorderwaard-Noord. De gemeente wil dit uitbreiden naar andere wijken.

Een tien voor de buurman

Door Sarida van der Meer
directeur EigenWijkse Energie Coöperatie
(EWEC)

Als vrijwilliger bij de EigenWijkse EnergieCoöperatie heb ik verschillende leuke rollen. Onder andere adviseer ik mijn stad- en dorpsgenoten over het afsluiten van een energiecontract. Ik help mensen, die persoonlijk contact in de winkel op prijs stellen, met het invullen van hun gegevens.

Een klimaatbestendig Wijk bij Duurstede

Wat zijn de knelpunten van wateroverlast, droogte en hitte in de gemeente? Wijk bij Duurstede heeft de gevolgen in kaart gebracht met klimaatstresstesten. Zo wordt zichtbaar welk effect klimaatverandering heeft op onze omgeving.

Het klimaat verandert en de effecten van klimaatverandering zijn ook in Wijk bij Duurstede te merken. Regenbuien worden heviger, zomerse dagen heter en perioden van droogte langer.

Wijk bij Duurstede wil een aantrekkelijke en gezonde gemeente zijn, waarin we zo min mogelijk last hebben van de klimaatverandering. Daarom past de gemeente de openbare ruimte de komende jaren stap voor stap aan. Dit heet 'klimaatadaptatie'. Dit doen we samen met inwoners en met partners in de regio.

De gemeente is al volop bezig met klimaatadaptatie. We doen dit aan de hand van 4 thema's:

- Wateroverlast zoveel mogelijk voorkomen.
- De effecten van droogte verminderen.
- Overlast door hittestress beperken
- Overstromingen voorkomen

Verbeteren rioolnetwerk

In Wijk bij Duurstede wordt op veel plekken nog een gemengd rioolstelsel gebruikt. Hierbij gaan regenwater en afvalwater van huis en toilet door één buis naar de waterzuivering. Bij een hevige bui kan het voorkomen dat niet al het water in het riool past. Water blijft dan op straat liggen. Ook moet een deel naar het oppervlaktewater worden gepompt. Het komt terecht in sloten, rivieren en kanalen.

Hemelwater afkoppelen

Vandaar dat bij steeds meer bouwprojecten een apart rioolstelsel wordt aangelegd. 'Afkoppelen van het hemelwater' wordt dit genoemd. Regenwater wordt hierbij afgevoerd. Naar de grond, de sloot in of naar een wadi. Dit is een soort droge greppel die bij nat weer regenwater kan opvangen. In Wijk bij Duurstede zijn deze al aangelegd in De Geer en rondom het Huis van de Gemeente.

De Engk heeft een gescheiden riolering en een watergang. Ook in nieuwbouwwijken zoals De Boomgaard en De Koninginnebuurt in Langbroek en De Kamp in Cothen wordt gebruikt gemaakt van dit soort aanpassingen om beter met het water en met het klimaat om te gaan.

Groen met een functie

Het groen in steden en dorpen heeft een nieuwe taak: het 'managen' van hitte en wateroverlast. Groen zorgt voor het verdampen van water en daarmee voor een lagere temperatuur. Bomen zorgen naast verdamping ook voor verkoeling door schaduw. En hoe meer groen, des te beter het regenwater in de bodem kan zakken. Ook vangen planten en bomen in de lucht fijnstof op met hun blaadjes. Daarna spoelt het weg en kan het worden opgenomen in de bodem. Een groene gemeente heeft dus veel voordelen. Voor een fijne leefomgeving waarin inwoners zich prettig voelen. En om Wijk bij Duurstede ook in de toekomst aantrekkelijk, leefbaar en gezond te houden.

Meer weten? Op Klimaatklaar.nl kunt u lezen wat u kunt doen om uw omgeving klimaatbestendig te maken.

Deze website is een initiatief van 14 gemeenten in de regio en Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden.

Ik help bezoekers, bellers en mailers met vergelijken van energieleveranciers, soms zeg ik: 'blijf tot einde contract zitten bij je huidige leverancier', soms help ik iemand van een wurgcontract af. Soms is een bewoner bij mij nog goedkoper uit, ondanks een boete. Sommigen adviseer ik om jaarlijks achter de koopjes aan te blijven jagen.

Beste van het beste

Sinds begin dit jaar beveel ik regelmatig ons variabele contract aan: voor mensen met een hoog energieverbruik is dat nu de beste optie. Ik hou ervan om mensen niet te claimen, niet vast te leggen. Maar om ze het beste van het beste te bieden, omdat het gaat om EigenWijkse Energie. Lokale energie is er genoeg: zeker straks, als de zonneparken gaan draaien.

Laatst had ik twee heren gezamenlijk in de winkel. Buurman van elkaar en goeie buur van een van onze leden, die hen de klantenfolder bezorgde en die niet ophoudt over ons te kletsen. Allebei stappen ze over, want ze zitten bij ons beter dan bij hun huidige energieleverancier waar ze al jaren klant zijn.

Ons winkeltje

Maar ze zouden ook zijn overgestapt, als ik wat duurder was geweest. Want hun huidige leverancier is in buitenlandse handen en scoort een magere zeven op groen. EigenWijkse Energie is top: ons winkeltje, onze woorden, onze daden, onze energie, onze klanten, onze drie buurmannen: wij-scoren een-tien.

Autodelen: alleen maar voordelen

Autodelen heeft alleen maar voordelen. Want met de community van delers gaat MyWheels voor gebruiksgemak, geldbesparing, minder bezette parkeerplaatsen en een beter milieu. Zonder poespas, want u betaalt alleen voor wat u gebruikt. Zo gaat u van APK's en verzekeringen, naar abonnementloos instappen en huur per uur. Zie? Alleen maar voordelen.

Probeer eens een deelauto van MyWheels uit. Speciaal voor u als inwoner van van Wijk bij Duurstede, Cothen of Langbroek, geeft MyWheels € 10,- korting op uw eerste rit. Gebruik hiervoor tijdens het reserveren kortingscode: wijkbijduurstede10.

Ga naar www.mywheels.nl of download de app op uw smartphone om een deelauto te zoeken en te reserveren.

Laat de zon maar komen

Dit voorjaar nog gaat de schop de grond in voor het eerste zonnepark van Wijk bij Duurstede: Zonnepark Cothen. En er volgen er meer: in totaal staan de komende jaren vijf zonneparken gepland in onze gemeente. Over zonne-energie is veel te doen. Want veel liever houden we de weilanden groen. Toch mag je als inwoner trots zijn op deze projecten. En niet alleen het milieu knapt ervan op, jijzelf kunt er ook beter van worden.

Het is eigenlijk heel simpel: we zitten met een energieprobleem, fossiele brandstoffen raken op en we vernielen onze aarde met de CO₂-uitstoot. We moeten dus wel over naar duurzame energie. De gemeente Wijk bij Duurstede besloot daarom dat er 60 hectare zonnenvelden komen in de gemeente. Verschillende commerciële projectontwikkelaars gingen in gesprek met de boeren, omwonenden en met de EigenWijkse Energie Coöperatie (EWEC). In Wijk bij Duurstede vinden we het namelijk heel belangrijk dat als er dan toch zonnenvelden komen, de bewoners daar ook echt van profiteren.

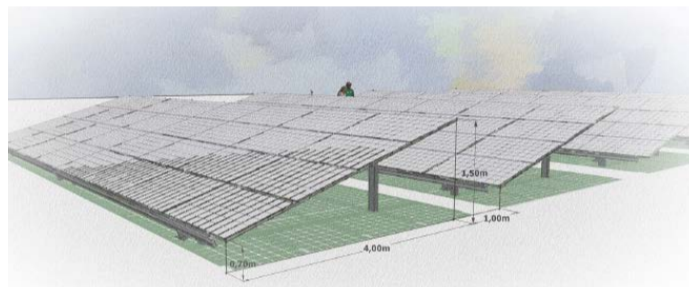
Zonneparken: toch niet zo'n slecht idee?

EWEC voerde onderhandelingen met de ontwikkelaars en met succes: direct omwonenden worden gecompenseerd en inwoners van de gemeente Wijk bij Duurstede krijgen de gelegenheid om zelf te investeren in de zonneparken. Dat kan al vanaf 500 euro en met een rendement van 4 procent! Kleine investeerders krijgen voorrang. Niet iedereen heeft geld over om te investeren. Daarom zorgde EWEC ervoor dat een deel van de winst van alle parken naar een op te richten Omgevingsfonds gaat, voor duurzame projecten in Wijk bij Duurstede. Zo profiteert echt iedereen van de zonneparken. Daarnaast maakt EWEC zich sterk voor een goede inpassing van de parken in de bestaande natuur. Zo krijgt Zonnepark Cothen een extra brede groenstrook en een mooie diversiteit aan bloemen, bomen en hagen die de panelen aan het zicht onttrekken. Geen 'schaamgroen', maar rijk groen!

Waarom leggen we niet eerst onze daken vol?

Dat zou natuurlijk het allermooiste zijn. Als dat de oplossing was. Maar al leggen we alle geschikte daken vol, wat we zeker de komende tijd moeten gaan doen, dan nog is dat geen 15 procent van onze energiebehoefte. Voorzitter van EWEC Henk Muis: "Bewoners doen hun best, maar niet iedereen heeft de financiële ruimte. Het gaat te langzaam. Wij hebben het afgelopen jaar ook flink gelobbyd bij bedrijven om hun platte daken van zonnepanelen te voorzien en geholpen bij de subsidieaanvragen. Een flink aantal heeft die subsidie toegekend gekregen, maar slechts een fractie heeft ze echt laten plaatsen. Voor nu zijn zonneparken gewoon de beste manier om tempo te maken. En over zo'n dertig jaar kunnen de parken ontmanteld worden en kan de grond zijn oude bestemming terugkrijgen."

Zonnepark Cothen komt ten noorden van de Trechtweg 10 en moet begin 2022 klaar zijn. In het derde kwartaal moet het park energie gaan leveren. Een mooi vooruitzicht voor de investeerders. En voor de steenuil, die volgend voorjaar in alle rust aan een nestje kan gaan bouwen.

Door
Henk Muis
bestuursvoorzitter EWEC

Samen sterker: word ook lid van EWEC

De EigenWijkse Energie Coöperatie is een ledenorganisatie zonder winstoogmerk, die zich inzet voor energiebesparing en lokale duurzame energieprojecten in Wijk bij Duurstede, Cothen en Langbroek. Vind jij dat ook belangrijk? Word dan lid en laat je stem horen! www.ewec.nl

EWEC is een serieuze partner op het gebied van duurzaamheid voor gemeente, inwoners en lokale bedrijven. Onder de paraplu van de coöperatie vallen ook EigenWijkse Energie - voor goedkope, 100% groene energie - en het Energieloket, waarin EWEC met meerdere partners zorgt voor onafhankelijke informatie en advies over energiebesparing en duurzame energie.

EigenWijkse Energie

De geplande Zonneparken in Wijk bij Duurstede

Zonnepark Cothen - Sunvest

Voor het eerste Zonnepark van Wijk bij Duurstede is de inschrijving op 21 maart 2021 gesloten. Inwoners van Cothen kregen voorrang bij de verdeling van de 'panelen'. Zonnepark Cothen levert straks voldoende stroom voor circa 4.000 woningen, oftewel meer dan genoeg voor alle huishoudens in Cothen.

Zonneveld Wijkerbroek Oost en Zonneveld Wijkerbroek West - LC Energy

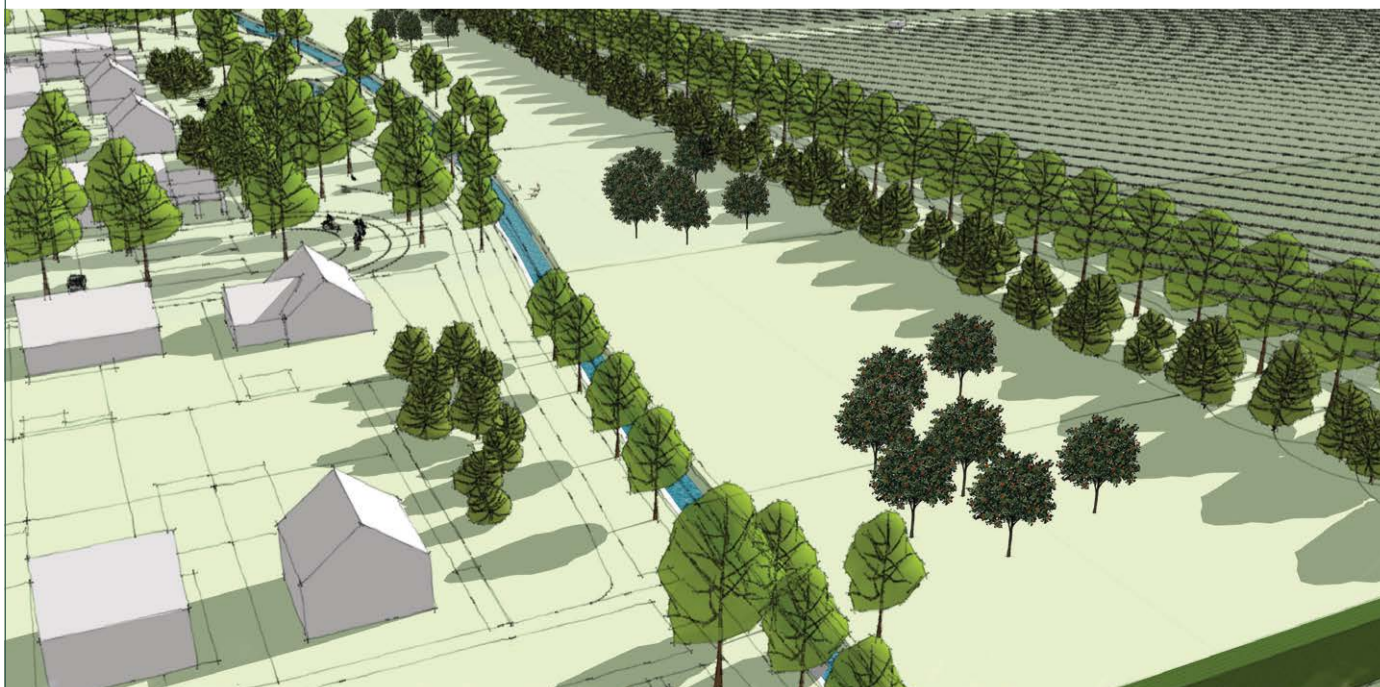
De velden van LC Energy zijn beide ongeveer 10 hectare en hebben een vermogen van 20 MW. Daarmee kunnen op jaarbasis ruim 6.000 huishoudens van stroom worden voorzien. EWEC heeft afspraken gemaakt over het verstrekken van een achtergestelde lening en over een bijdrage in een Omgevingsfonds.

Zonnepark Wijkerbroek - Sunvest en EWEC

Bij dit Zonnepark wordt EWEC, en daarmee elke investeerder, mede-eigenaar. De onderhandelingen zijn recent afgerond. Het betreft een park van ruim 14 hectare. Met een vermogen van circa 20 megawatt goed voor ruim 6.000 huishoudens.

Zonnepark Wijkersloot - Zonnepark Wijkersloot B.V.

Zonnepark Wijkersloot is een initiatief van vier agrarische landeigenaren in samenwerking met de Blue Bear Group. Het park krijgt zowel een maatschappelijke als een natuurlijke meerwaarde. Door zonnepanelen dicht bij elkaar te plaatsen is het mogelijk om op andere plekken juist nieuwe natuur te maken. Hierdoor ontstaan nieuwe recreatiemogelijkheden. Het zonnepark zal voor zo'n 6.000 huishoudens duurzame energie opwekken. Ook hier heeft EWEC afspraken gemaakt over een achtergestelde lening en een bijdrage aan een Omgevingsfonds.

Investeren en meedenken

Investeren in Zonnepark Cothen gaat via een achtergestelde lening. EWEC zal die lening over een periode van 15 jaar aflossen in 30 gelijke delen, inclusief rente. De eerste aflossingsdatum is 31-12-2022.

- Ook investeren in een van de zonneparken? Kijk op ewec.nl/zonneparken
- Voor informatie over het gemeentebestuur: zonnenveldenwijkbijduurstede.nl
- Heb je goede ideeën voor het Omgevingsfonds? Mail: henk@ewec.nl

Energieloket on Tour

De energiecoaches van het Energieloket trokken de stoute schoenen aan. De afgelopen weken gingen ze langs bij honderden huishoudens in Wijk, Cothen en Langbroek om de Energietas te overhandigen. Hun bezoek was aangekondigd en natuurlijk bleven ze keurig op afstand voor de deur staan.

De tas zit vol met producten die helpen om met weinig moeite je huis comfortabeler te maken en energie te besparen: van tochtstrip tot energiemeter. "We willen op deze manier mensen bewust maken van wat je met kleine maatregelen kunt doen in je huis", zegt coach Inez. Een inwoner aan de Karolingersweg reageert blij verrast op het bezoek. "Ik vind het een positief gebaar. Die douchewekker voeren we meteen in. Ik heb eigenlijk geen idee hoe lang we douchen. En de standby killer gaat op de televisie. Het zet je aan het denken; misschien kan ik wel meer doen om ons huis te verduurzamen."

Wil je dat een energiecoach met jou meedenkt?

Neem contact op. Het Energieloket is onafhankelijk en gratis, dankzij de hulp van de gemeente.

EWEC.nl/energieloket
0343 44 77 12

Regionale Energie Strategie (RES) richting een besluit

Als gemeente werken we samen met 15 andere gemeenten, 4 waterschappen en de provincie in de Regio RES U16. Samen maken we een energiestrategie voor de toekomst. De regio is opgedeeld in kleinere delen, zoals de Kromme Rijnstreek.

Extra zonnevelden en grote windmolens

In de maanden december 2020 tot en met februari 2021 is er veel gepraat over de te maken keuzes in de RES. Vooral op het gebied van mogelijke plekken voor extra zonnevelden en grote windmolens in het gebied van de Kromme Rijn. We werken daarin samen met de andere gemeenten in de streek: Houten, Bunnik en Utrechtse Heuvelrug. Met bewoners en andere belanghebbenden is nagedacht over de voorwaarden en eisen die aan zulke plekken gesteld moeten worden. En over welke plekken in het hele gebied nader onderzocht zouden kunnen worden.

Balans

Om op een goede manier stroom op te wekken is het belangrijk dat we zowel kijken naar zonne-energie als windenergie. Deze vormen vullen elkaar goed aan, zowel gedurende de dag, als door het jaar heen. Zonne-energie wordt vooral veel opgewekt in de maanden april-juli, windenergie vooral in de maanden oktober-maart. Zo houden zij elkaar in balans.

Zorgen

Vooral over grote windmolens hebben mensen zorgen. Ze leveren mogelijk overlast op door geluid en schaduw. Overlast die volgens sommigen ook ziek kan maken. Echte bewijzen daarvoor zijn er niet, maar er wordt nog onderzoek naar gedaan. Uiteraard houden we ons als gemeente aan de wettelijke eisen die er zijn voor de opwek van stroom door wind en zon.

Totale opgave

Het resultaat van de participatie wordt opgenomen in het rapport Regionale Energie Strategie 1.0 die we als regio U16 met elkaar maken. Dat rapport wordt vervolgens aan alle gemeenteraden in de regio aangeboden. Zodat de raden er een besluit over kunnen nemen. De inbreng van Wijk bij Duurstede in het conceptbod is 60 hectare zonnenveld. Ook zet de gemeente verder in op zonnepanelen op daken.

Duurzame stroom

De vastgestelde RES U16 1.0 wordt in oktober 2021 aan het rijk gestuurd. Het rijk verzamelt alle rapporten van alle 30 regio's in ons land en telt deze bij elkaar op. Dat samen vormt de opgave voor het opwekken van duurzame stroom per 2030. Voor de periode na 2030 wordt ook gekeken naar andere stroombronnen. Moderne vormen van kernenergie kunnen daar een voorbeeld van zijn.

Vervolg

Nadat de RES 1.0 is vastgesteld, worden de voorstellen hierin verder uitgewerkt in nieuwe stappen. Daarbij worden steeds gesprekken gehouden met inwoners en andere belanghebbenden. En de gemeenteraad neemt steeds een besluit per te nemen stap. Voor de 60 hectare zonnevelden in Wijk bij Duurstede zijn dergelijke stappen al grotendeels doorlopen.

Meer comfort en minder betalen dankzij kleine maatregelen

Heb jij al folie achter alle radiatoren, tochtstrippen langs de kieren, overal ledlampen en een optimaal ingeregelde cv-installatie? Dan ben je een uitzondering. In de meeste huizen is nog een hoop winst te halen. Zowel voor het milieu als je eigen portemonnee.

Met de RRE-subsidie Regeling Reductie Energiegebruik hebben gemeenten het afgelopen jaar activiteiten opgezet. Hiermee werden huiseigenaren gestimuleerd om kleine energiebesparende maatregelen in huis te nemen. Wijk bij Duurstede deed hier ook aan mee. Het Energieloket heeft de gemeente geholpen bij de uitvoering van deze activiteiten.

Het Energieloket geeft advies over energiebesparing. Via deze duurzaamheidskrant, in de nieuwsbrief, op sociale media en we organiseren informatiebijeenkomsten. Ook kun je bij onze energiecoaches terecht voor een persoonlijk adviesgesprek, optimalisatie van de cv en ondersteuning in buurtinitiatieven.

Energieadvies in coronatijd

Toen corona aanklopte, moesten we gaan omdenken, om toch zoveel mogelijk inwoners te bereiken. Informatiebijeenkomsten werden webinars. De energiegesprekken, eerst nog in de EnergieWinkel, zijn nu telefonisch of via beeldbellen. De collectieve inkoopactie voor zonnepanelen,

in samenwerking met twee lokale aanbieders, was met 156 inschrijvingen een groot succes! De warmtescans gaan gelukkig ook door, als het weer meewerkt. Zo moet er een flink temperatuurverschil zijn tussen binnen en buiten. En het mag niet regenen. We kregen 95 aanmeldingen, dus de warmtescanners zijn nog wel even bezig...

Voor de overige activiteiten die vervielen, vonden we alternatieven: in De Heul speelden we bewonersspel HIER begint het van Klimaatbureau HIER. De 21 deelnemers voerden opdrachten uit, zoals een tochtspuurtocht en het organiseren van een buurtborrel. Het Energieloket on tour hebben we net afgerond. Misschien zijn we ook wel bij jou in de straat geweest om een van de zeer gewilde energietassen te overhandigen.

Energie besparen, ook voor huurders

De RRE was natuurlijk een prachtige regeling. Alleen waren huurders hierbij niet betrokken. Bij de nieuwe regeling RREW (Regeling Reductie Energieverbruik Woningen) is

Door
Claudia Klein
coördinator Energieloket

dat anders. De gemeente heeft voor dit jaar bijna twee ton subsidie aangevraagd en toegewezen gekregen. Ook met de uitvoer van deze regeling gaat het Energieloket aan de slag. Met woningcorporatie VIVESTE zijn we in gesprek om inzicht te krijgen in de wensen van huurders op energiegebied. Wat hebben huurders nodig en wat kunnen we ze bieden? Voor huurders en woningeigenaren denken we aan waardebonnen waarmee ze een aantal activiteiten kunnen afnemen. Zo kunnen ze gewone lampen ruilen voor ledlampen. Verder helpt de Kierenbrigade mensen bij het plaatsen van energiebesparende maatregelen. En met een energiedisplay kun je zelf zien wat je aan energie verbruikt. Ook de basisschoolkinderen gaan we betrekken met het spel Junior Energiecoach, want jong geleerd... Het Energieloket kijkt ernaar uit om je te helpen bij het omlaag brengen van je energieverbruik!

EWEC.nl/energieloket

0343 44 77 12

energieloketwijkbijduurstede@gmail.com

Samen naar meer groen in de buurt

De gemeente doet mee met Operatie Steenbreek. Onder het motto 'tegel eruit, groen erin' worden inwoners van Wijk bij Duurstede gemotiveerd om hun tuin te vergroenen. Ook uw tuin is belangrijk.

Ondanks alle maatregelen in de openbare ruimte om te vergroenen, is de hulp van inwoners nodig. Bijna de helft van de stedelijke oppervlakte is namelijk in bezit van particulieren!

Hoosbuien en hitte

Het klimaat verandert en dat is te merken. Enorme hoosbuien, hitte en lange perioden van droogte komen steeds vaker voor. Heftige buien veroorzaken nogal eens overlast. Zo kunnen straten of kelders onder water lopen. En langdurige hitte leidt bij veel mensen tot gezondheidsklachten.

De toename van tegels en andere verharde oppervlakken heeft een negatief effect op ons welzijn. Niet alleen voor de mens, maar ook voor dieren en de natuur. Dit blijkt uit diverse onderzoeken. Groen is dus goed voor uw gezondheid. Kijk eens rond in uw tuin: zijn al die stenen en tegels nodig? Door ze weg te halen waar dat kan, profiteert u direct van een bloeiende tuin.

Dit zijn de drie voordelen van een groene tuin:

1

Een hittebestendige tuin

Groen geeft schaduw en verkoeling in de steeds warmere zomers. Probeer daarom in de tuin zoveel mogelijk tegels te vervangen door groen. Maak een geveltuintje, een border in de achtertuin of leg een groene heg als schutting aan. Ook een plek met water in de tuin, zoals een vijver, kan zorgen voor extra verkoeling. Van een plat dak kunt u zelfs een groen dak maken. Door de plantjes op het dak kan water goed verdampen. Ook dit draagt bij aan het verminderen van hittestress.

met Operatie Steenbreek

Heeft u een groene tuin die u graag wilt delen, heeft u een goed idee of wilt u graag helpen de gemeente groener te maken?

Stuur dan een mailtje naar a.berghuizen@wijkbijduurstede.nl

2

De watervriendelijke tuin

Als regenwater op onverharde grond valt, gaat het direct de grond in. Dit is goed voor de bodem en het riool wordt minder belast tijdens extreme regenval. Het water wordt niet onnodig gezuiverd. Met het plaatsen van een regenton kunt u zelf in de tuin regenwater opvangen. Zo heeft u een voorraad water voor uw planten als het even niet regent.

3

De levende tuin - biodiversiteit

Een groene tuin betekent een gezonder leven voor mens en dier. Bloemen trekken insecten en bijen. Die doen hun werk om de tuin nog meer te laten bloeien. Een tuin met bomen, struiken, planten en misschien een vijver, biedt dieren voedsel, veiligheid en nestgelegenheid.

Kijk voor informatie en inspiratie op www.steenbreek.nl en www.klimaatklaar.nl.

Natuurinclusief bouwen:

Rekening houden met beschermde vogels en vleermuizen

De gemeente Wijk bij Duurstede, woningcorporatie Viveste en Woningbouwstichting Cothen kiezen voortaan voor natuurinclusief bouwen. De ambitie is opgenomen in het groenbeleid van de gemeente om de biodiversiteit te vergroten. Het is een belangrijke stap om dieren een veilig onderkomen te bieden.

Beschermde diersoorten zoals vleermuizen, huismussen en gierzwaluwen wonen in gebouwen. De afgelopen tijd is hard gewerkt aan het in beeld brengen van de aanwezige populaties van deze dieren in de kernen Langbroek, Cothen en Wijk bij Duurstede. De afgelopen tijd is hard gewerkt aan het in beeld brengen van de aanwezige populaties van deze dieren. Bij sloop- en verbouwwerkzaamheden is de kans groot dat ze worden verstoord of gedood.

De gemeente heeft inzichtelijk gemaakt waar de beschermde dieren zich bevinden. Hierdoor hoeft niet per (ver)bouwactiviteit een onderzoek gedaan te worden. Ook particulieren kunnen gebruik maken van deze informatie. Op www.florafauanacheck.nl is te vinden hoe en met welke dieren u rekening dient te houden bij aanpassingen aan uw woning.

Kijk voor praktische ideeën voor natuurinclusief bouwen op www.bouwnatuurinclusief.nl en www.vogelbescherming.nl.

Doe mee

Wilt u weten hoe uw tuin scoort op hittebestendigheid, watervriendelijkheid en levendigheid? En wat u in uw tuin nog kunt verbeteren? Doe in de maanden april en mei mee met de tuinlabelactie!

Met hulp van deze tool krijgt u inzicht in hoe goed uw tuin bestand is tegen steeds warmere, nattere en drogere jaren. Ook vertelt de tool hoe leefbaar uw tuin is voor dieren. Het geeft informatie over hoe uw tuin erbij ligt en op welke vlakken er nog kansen liggen.

Kijk op tuinlabel.klimaatklaar.nl.

Kleine windmolens, grote impact

In 2019 klopten zes boeren bij de gemeente aan, omdat ze hun bedrijf energieneutraal willen maken. Met een kleine windmolen op het erf, in combinatie met zonnepanelen. De gemeente stimuleert lokale energieproductie, maar wil voorkomen dat het landschap rommelig wordt. Om aanvragen voor erfmolens goed te kunnen beoordelen, heeft de gemeente de 'Beleidsnota kleinschalige windturbines' met randvoorwaarden opgesteld. Dit leverde veel zienswijzen op. Het verhaal vanuit twee kanten belicht.

Melkveehouder Koen van Rijn :

“Kleine windmolen is mooie schakel in algeheel toekomstplan zuivelsector”

De zuivelindustrie zet grote stappen om de sector verantwoord toekomstbestendig te maken. Daarbij gaat het om dierenwelzijn, natuurbehoud en het naleven van de klimaatverdragen. Koen van Rijn vertelt wat dit voor zijn bedrijf in Cothen betekent. “Energie van zon en wind vullen elkaar mooi aan.”

“Ik heb samen met mijn vriendin Irene een puur melkveebedrijf in Cothen. Onze honderd koeien gaan als het even kan de wei in. De opfok van kalveren en jongvee verzorgen we zelf. We telen grotendeels ons eigen voer. Daarnaast zorg ik voor een goede leefomgeving voor weidevogels en vind ik het belangrijk om karakteristieke boerderij-elementen in stand te houden, zoals de hoogstamboomgaard en leilindes.

Veel regelgeving, zoals op gebied van fosfaat- en stikstofemissie, komt vanuit EU en overheid. Daarnaast zijn er in de sector zelf duidelijke afspraken gemaakt. Ondernemers in de zuivelindustrie hebben, samen met ministerie, natuurverenigingen, financiers en afnemers, de visie Duurzame Zuivelketen opgesteld. De thema's zijn: Klimaatverantwoorde zuivelsector, Continu verbeteren dierenwelzijn, Weidegang en Behoud biodiversiteit en milieu.

Klimaat en dierenwelzijn

Voor elk onderwerp zijn doelen geformuleerd. Als melkveehouder dien je aan zoveel mogelijk van deze eisen te voldoen. Dat is niet vrijblijvend! Het gaat om de toekomst van de hele sector. Consumenten vinden klimaat en dierenwelzijn belangrijk. Veel van hen kiezen voor natuurkeurmerken, gaan voor Nederlandse zuivel; niet voor melk als goedkoop geïmporteerd massaproduct. Het programma Duurzame Zuivelketen is bovendien dynamisch, elk jaar worden de doelstellingen opgeschroefd. Uiteraard ontstaan er zodoende initiatieven bij melkveehouders om ook technisch te innoveren.

Eenzijds hoort het erbij: je bent niet alleen boer, je bent ondernemer en maakt deel uit van de samenleving. De klimaatproblematiek betreft iedereen. Anderzijds zet de hele sector enorm de schouders eronder, daar ben ik echt trots op. Dierenwelzijn staat bij de gezonde melkveehouders sowieso hoog in het vaandel. Een blijde koe geeft betere melk. Dan nog zijn er zoveel relatief kleine aanpassingen die meteen een verschil maken. De weidegang is landelijk ongekend toegenomen, inmiddels laat ruim 80 procent van de boeren hun koeien tenminste 120 dagen per jaar buiten grazen.

Een energieneutraal bedrijf

Voor mezelf bekijk ik waar ik iets mee kan op korte termijn. Welke kansen kan ik pakken en in één of twee jaar realiseren? Zo kan ik in relatief korte tijd mijn bedrijf energieneutraal maken. Dat begint met bewustwording: wat is je verbruik nu, hoeveel CO₂ stoot je uit? Er zijn normen vastgesteld waarbinnen je moet blijven per 1000 liter melk. We hebben jaren geleden al geïnvesteerd in energiebesparende technieken: een voorcoeler, warmteterugwinning en elektrische boilers in plaats van gasverwarming.

Melkveehouders Koen en Irene met koe Dora. Dora is een van de toppers: ze is 12 jaar oud en vulde al ruim 110.000 literpakken melk. Zij is geen uitzondering op deze boerderij, waar dierenwelzijn de hoogste prioriteit heeft.

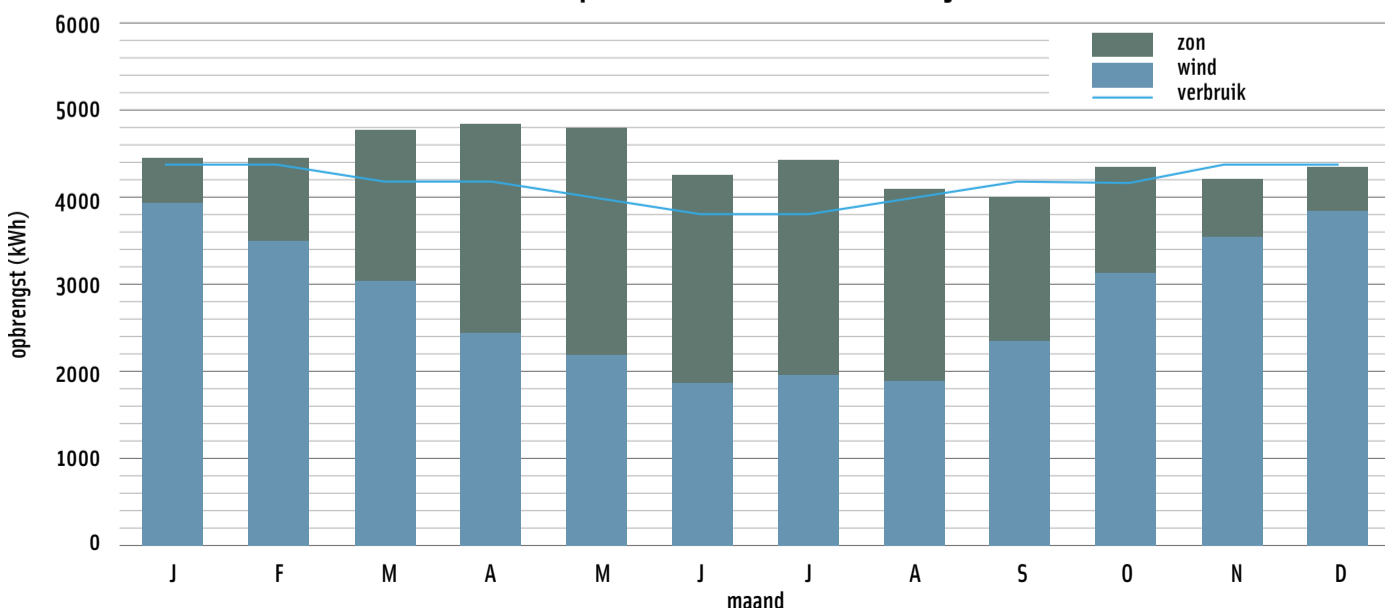
Vervolgens ga je kijken hoe je zelf op duurzame wijze in je energiebehoefte kunt voorzien. In 2020 heb ik zonnepanelen laten leggen, die leveren nu ongeveer de helft van wat ik nodig heb. Maar met alleen zonnepanelen ben ik er niet. De zon heeft duidelijke piekmaanden. Terwijl de wind altijd waait en des te krachtiger is, wanneer de zon zich niet laat zien. Je hebt het hele jaar door een opwekpatroon dat gelijkmatig is afgestemd op mijn verbruik. Wat voor mij ook fijn is: als de windmolen eenmaal staat, heb ik er verder weinig omkijken naar. Bovendien blijft het geld in mijn eigen bedrijf. Het is één keer investeren, vervolgens voorzie ik volledig in mijn eigen, schone stroom.

De realisatie heeft echter wel wat meer voeten in de aarde dan het leggen van zonnepanelen. Ik ben samen met vijf andere agrarisch ondernemers naar de gemeente geweest om navraag te doen: we willen graag met een kleine windmolen in onze eigen energie voorzien, hoe gaat zoiets in z'n werk? Zo'n procedure gaat niet over één nacht ijs.

Geen eindstation

Dierenwelzijn staat voor mij bovenaan. Tegelijkertijd kun je de genoemde thema's en doelstellingen waaraan we dienen te voldoen, niet los van elkaar zien. De vooruitstrevendheid op klimaatgebied komt hieruit voort. Zonne- en windenergie is gewoon een logische keuze voor mij als melkveehouder. Desalniettemin: hoe je tegen een windmolen aankijkt, is grotendeels subjectief. Je kunt het niet mooi vinden. Zo'n molen springt nu eenmaal meer in 't oog dan biodiversiteit en weidegang. Maar bedrijven ontwikkelen zich, op alle fronten. En de windmolen is ook geen eindstation. Technologie schrijdt in hoog tempo voort, zeker wat duurzaamheid betreft. Als er over een jaar of tien, twintig, een beter alternatief is, dan halen we die molen weg en stappen we over op wat er dan voorhanden is.”

Opwek en verbruik over het jaar

Bewoners van De Heul zijn de afgelopen maanden in hun energieverbruik gedoken met het Bewonersspel 'HIER begint het'. Als afsluiter kwamen de deelnemers bij elkaar tijdens een digitale buurtborrel. Als opwarmer kregen zij met 'petje op, petje af' duurzame dilemma's voorgeschoteld. Zoals: 'In je woonkamer is het altijd 0 graden óf in je slaapkamer is het altijd 40 graden'.

De gemeente wil samen met het Energieloket bewoners op een leuke manier kennis laten maken met energie besparen in huis. En in contact brengen met elkaar om ervaringen uit te kunnen wisselen over dit onderwerp. In het bewonersspel 'HIER begint het' van Klimaatbureau HIER vormden zo'n twintig buurtbewoners een team. Claudia Klein, inwoner van De Heul en coördinator van het Energieloket, was teamcaptain en coördineerde het spel.

Prettiger wonen en besparen op de energierekening

Het spel bestaat uit praktische opdrachten en quizvragen. Door het te spelen, krijgen bewoners inzicht in het prettiger en comfortabeler maken van hun huis en hoe te besparen op hun energierekening.

Ervaringen uitwisselen met buurtbewoners

Tijdens de borrel deelden buurtbewoners hun ervaringen over het verduurzamen van hun huis. Zo is het best een uitdaging om een splitlevelwoning goed te warm te houden. Ook vertelde een bewoonster over het aardgasvrij maken van haar huis uit 1974.

Plannen van de gemeente

Verder stelden deelnemers vragen aan wijkregisseur aardgasvrije woonwijken, Hellen Basari, over de plannen van de gemeente rondom de overstap naar duurzame manieren van verwarmen. En hoe de gemeente en het Energieloket bewoners hierbij kunnen ondersteunen. Het is de bedoeling dat het bewonersspel ook in andere buurten beschikbaar komt.

Bewonersspel

'Hier begint het' in De Heul afgesloten met digitale buurtborrel

Stichting Behoud het Weteringgebied

"Laat gemeenschap meedenken over duurzame toekomst"

Stichting Behoud het Weteringgebied is niet per se tegen windmolens. Het zijn ook geen NIMBY's die de oplossingen voor klimaatproblematiek liever ver van hun eigen achtertuin zien. Jan Peter van Suchtelen en Tjomme Reeringh leggen uit wat de stichting drijft.

Stichting Behoud het Weteringgebied is sinds eind 2020 actief. Jan Peter van Suchtelen, initiatiefnemer en bestuurslid, woont 22 jaar in Langbroek. Volgens hem is de stichting ontstaan uit bezorgdheid om beschadiging van de leefomgeving, het verlies van uniek cultuurhistorisch erfgoed langs de Wetering en om het onduidelijke proces en de informatievoorziening.

Jan Peter: "Dit najaar nam ik met verbazing kennis van het voornemen om kleine windmolens te plaatsen in het Weteringgebied. Vooral het feit dat het besluit om vergunningen te verlenen al genomen leek te zijn zonder dat we als bewoners inspraak hadden gehad, stelde teleur. We zijn niet zozeer tegen windmolens, maar er dient wel bekeken te worden wat wel én geen geschikte bestemmingen zijn en wat werkt binnen verschillende cultuurlandschappen."

Bijzondere flora en fauna

Communicatie- en organisatieadviseur Tjomme Reeringh: "We willen voorkomen dat dit gebied - met z'n bijzondere flora en fauna - verloren gaat. En we willen de klimaatdoelstellingen behalen. Dat is natuurlijk enorm

complex: internationale akkoorden worden vertaald naar provinciale doelen, die lokaal moeten worden uitgevoerd. In deze prachtige omgeving heb je te maken met de verwevenheid van natuur, esthetiek, historie, landbouw, wonen en economie. Wat willen we samen? De urgentie biedt juist kans om hier tijd en aandacht aan te besteden. Alleen een meerzijdige aanpak van de energietransitie leidt tot écht duurzame ontwikkeling."

Volgens Jan Peter is er in de discussie te weinig ruimte en aandacht voor gezondheidsonderzoek, de invloed op de omgeving en landschap en voor andere oplossingen om tot energieneutraal wonen en werken te komen. "Naast landschapsontsiering, geluidsoverlast en dier-onvriendelijkheid zijn onze bezwaren samengevat: windmolens zijn niet duurzaam en niet inpasbaar in dit specifieke landschap."

Rendabel met subsidie

De kleine windmolens, met een ashoogte van 20 meter, zijn volgens Jan Peter alleen rendabel met subsidie en worden om een economische afweging aangevraagd. "De gemeente faciliteert hiermee actief om boeren nog intensiever te laten ondernemen. Daarnaast is het opgestelde toetsingskader veel te zwak. Hierdoor is de kans groot dat ook bedrijven waar andere activiteiten economisch de overhand hebben, een molen vergund kunnen krijgen om puur economische redenen. De gemeente sprak over zo'n 100 locaties. Dat is ontzettend veel. Kortom, de windmolens bieden precies het tegenovergestelde van een langetermijnoplossing voor ons energievraagstuk en van wat een groeiende groep mensen zou willen."

Met de stilte- en natuurgebieden in het Weteringgebied is de tiphoogte volgens Jan Peter lastig inpasbaar. "Bovendien rendeert deze tiphoogte onvoldoende in dit landschap. En we willen geen schadelijke effecten voor flora en fauna of aantasting van het unieke coulissenlandschap en het cultuurhistorisch landschap."

Oplossingen voor de klimaatproblematiek

Er zijn volgens Tjomme extra zorgvuldige afwegingen nodig met de belangen in de omgeving. Dat begint volgens hem met de betrokkenheid van de omgeving via heldere, toegankelijke informatievoorziening en duidelijke processtappen. Tjomme: "Dialogoog en draagvlak zijn cruciaal. Eenrichtingsverkeer op inspraakavonden leidt tot weerstand. Slimmer is om het proces om te draaien. Schets een doel met kaders en laat de bewoners met initiatieven en ideeën komen. Er is zoveel kennis over het landschap en er zijn mensen die al experimenteren met mogelijke oplossingen, zoals regeneratieve landbouw."

De klimaatsituatie vergt volgens Tjomme aanpassingen van ons allemaal. "Het draait om vragen als: hoe kunnen we stroom en brandstof besparen? Hoe kunnen we duurzamer consumeren? Hoe gaan we met afval om? Welke bronnen van groene energie zijn er nog meer? Er zijn volop 'quick wins', voor we bij windmolens, zonnevelden en biogascentrales uitkomen, waar veel keerzijden aan kleven. Als je door de gemeente rijdt, zie je overal onbenutte ruimte voor zonnepanelen op woningen, stallen en bedrijfsdaken. En denk bijvoorbeeld ook aan isolatie van gebouwen."

Bijdragen aan biodiversiteit

Het zou volgens de stichting mooi zijn als de gemeenschap in samenwerking met de overheid een transitie-verdienmodel kan bedenken. Met gerichte subsidie kunnen agrariërs worden geholpen bij een overgang naar extensievere landbouw. Tjomme: "Daarmee hebben zij minder energie nodig, produceren zij minder fosfaten en CO₂ en leveren zij een positieve bijdrage aan de biodiversiteit, landschap, flora en fauna. Juist als bewoner wil je het beste voor de lokale natuur en het milieu: jouw leefomgeving. De stichting heeft contact met alle betrokkenen, de politiek, deskundigen en relevante kennis- en belangenorganisaties. We willen het gesprek faciliteren, ideeën katalyseren en gedegen oplossingen voor het gebied voor de lange termijn initiëren."

Ga naar www.behoudhetweteringgebied.nl voor meer informatie.

Stichting Behoud Het Weteringgebied, met vlnr: Jan Peter van Suchtelen (penningmeester), Manja te Velde (secretaris), Maarten van der Hoeven (voorzitter) en Tjomme Reeringh.

Wil jij je huis ook duurzamer maken?

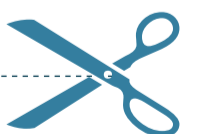
IK HEB:

- Zonnepanelen
- Warmtepomp
- Vloerisolatie
- Spouwmuurisolatie
- .....

**Bel even aan
als je vragen hebt,
ik help je graag op weg!**

Knip uit en hang deze poster ingevuld achter je raam. Jouw ervaring helpt buren verder!

Colofon

Opdrachtgever: Gemeente Wijk bij Duurstede
Oplage: 11.000 exemplaren
Maart 2021

Reacties n.a.v. deze publicatie kunt u mailen naar:
duurzaam@wijkbijduurstede.nl.

Tekst: EigenWijkse Energie Coöperatie,
Energieket, Gemeente Wijk bij Duurstede,
Monika Heldoorn Tekst & Schrijfadvis

Eindredactie: Gemeente Wijk bij Duurstede
Fotografie: Het Energieloket, MyWheels,
gemeente Wijk bij Duurstede, Mirjam Cosman

Illustraties: adviesbureau Haver Droeze BNT,
Klimaatbureau HIER, Flair Design

Ontwerp, vormgeving en drukwerk:
Flair Design, Wijk bij Duurstede

Deze uitgave is mogelijk dankzij een bijdrage van het Rijk
vanuit de Regeling Reductie Energiegebruik.

De gemeente heeft de eindredactie en is
verantwoordelijk voor de inhoud. Met deze
duurzaamheidskrant houden we u op de hoogte van
wat er speelt in de gemeente op het gebied van
duurzaamheid. Voor meer informatie kunt u terecht op
www.wijkbijduurstede.nl/duurzaamheid.

Deze uitgave is gedrukt op FSC papier.

